

Bildande av Djupviksbergets naturreservat i Katrineholms kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser är utmärkta i fält.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordning (1998:1 252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Reservatets namn ska vara *Djupviksbergets naturreservat*.

Uppgifter om naturreservatet

Naturvårdsregister ID	2045129
Kommun	Katrineholm
Församling/socken	Björkvik/Björkvik
Lägesbeskrivning	Beläget ca 11 km väster om Björkviks samhälle, vid allmän väg nr 538.
Natureografisk region	Tiveden-Tylöskogen-Kolmården
Kulturgeografisk region	Skogsbygd
Areal	25,4 ha, varav land 25,4 ha 23,8 ha produktiv skogsmark
Fastighet/Marksamfällighet (markägare)	Jönåkers häradsallmänning 1:1, S:1 (Jönåkers häradsallmänning)
Nyttjanderätter/servitut	Se fastighetsförteckning bilaga 4

Syfte med naturreservatet

Syfte med naturreservatet är att bevara områdets rika biologiska mångfald, främst kärlväxter och svampar kopplat till gammal kalktallskog. Livsnödvändiga miljöer och

strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter i området ska finnas. Syftet är även att ge besökare möjlighet att studera de sällsynta arterna som finns i objektet.

Syftet ska nås genom att skogen undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Delar av området lämnas orörda för att utvecklas genom intern dynamik. Betespåverkan ska eftersträvas som störningsfaktor. Om bete inte är möjligt ska området skötas med fläckvis bränning, plockhuggning och viss röjning för att förhindra att skogen sluter sig. Skötseln ska resultera i en halvöppen skog av skogsbeteskaraktär. Områdets tillgänglighet för besökare ökas genom enkla anordningar.

Syftet ska vidare nås genom skötsel som omfattas av åtgärdsprogram *kalktallskogar* (NV rapport 5967) samt åtgärdsprogram för bevarande av *rödlistade fjälltaggsvampar* (NV rapport 5609).

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning.
2. anlägga väg.
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. anordna upplag.
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
6. avverka träd eller buskar.
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. framföra motordrivet fordon annat än på befintliga vägar. Med befintlig väg avses även den väg som markerats med streckad linje på beslutskartan, bilaga 1. Undantag gäller också i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande.
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. kalka eller gödsla mark.

Ovanstående föreskrifter under A 5-8 ska inte utgöra hinder för skötsel och underhåll av vägar och kraftledningar i naturreservatet.

Länsstyrelsen kan efter ansökan ge tillstånd för undantag från förekraft A5 samt A8 för provtagning av berggrunden i vetenskapligt syfte om det inte innebär annat än ringa påverkan på marken.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. anläggande och underhåll av stigar samt uppsättning av informationstavlor m.m.
3. naturvårdande skötsel så som fläckvis bränning, plockhuggning och röjning.
4. friställning av lövträd samt tillskapande av död ved.
5. Betesdrift med tillhörande stängsel.
6. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
2. skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar. Bär, matsvamp och blomplockning för eget behov är dock tillåtet.
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
4. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

5. anordna lägerverksamhet.
6. anordna tävlingar.

Skötsel och förvaltning

Länsstyrelsen i Södermanlands län är förvaltare för naturreservatet.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart, även om de överklagas.

Beslutet kungörs i ortstidning och Södermanlands läns författningssamling.

Enligt artskyddsförordningen (1998:179) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 1999:7) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Djupviksbergets naturreservat ligger inom värdetrakten Kolmårdens skogar, ca 11 km väster om Björkvik längs väg 538. Reservatet ligger på ett mindre område med kalkstensberggrund och markfloran i alla delar av reservatet är tydligt kalkgynnad med arter som blåsippa, tibast, kranshakmossa, kruskalkmossa, samt flera arter av orkidéer. Området är mycket artrikt och marksvampfloran utmärker sig särskilt. Prioriterade bevarandevärden i området är kalktallskogen och de arter i botten- och fältskikt som är knutna till denna miljö.

Genom reservatet går väg 538 som delar reservatet i en nordlig och en sydlig del. Den nordliga delen består till stor del av sluten barrskog, med stor andel gran, men även med inslag av tall och en del lövträd. Här finns också ett område klassat som sumpskog med mycket al och en del ask.

De centrala delarna av reservatet ligger söder om vägen, uppe på själva berget och klassas som kalktallskog. Denna del domineras av tall som växer på ett tunt jordlager. Skogen är här gles och luckig. Det finns också en liten andel gran och här och var finns inslag av lövträd, bland annat sälg och ask, särskilt i den ganska branta norrlutningen ner mot en mindre körväg som förbinder två intilliggande kalkbrott. Buskskiktet domineras av enbuskar, men det finns också en del andra arter, exempelvis tibast och skogstry. Här och var går berget i dagen och det finns också ett stråk med sprickbildningar och små branter. I öster sluttar höjden ner mot ett hygge där också reservatsgränsen går. I sydslutningen blir inslaget av gran större och skogen tätare och i den södra delen av reservatet sluter sig skogen helt. I sydslutningen finns bland annat ryl och flera mycket ovanliga marksvampar som är knutna till naturtypen kalkbarrskog. I söder gränsar Djupviksbergets naturreservat till reservatet Stenstorps hagkärr.

I nära anslutning till reservatet passerar Sörmlandsleden förbi. Detta tillsammans med att reservatet är tillgängligt från bilvägen gör det till ett intressant område för friluftsliv. Framst är det intressant för att visa de ovanliga arterna i området. Det finns också två intressanta kulturlämningar i området. Dels en kalkugnsruin, strax söder om det västra kalkbrottet, dels en kolbotten med tillhörande lämningar av en kolarkoja. Precis i

anslutning till reservatet finns två kalkbrott där det mellan 1930 och 1993 pågick kalkstensbrytning och där det också fram till 1957 fanns ett kalkbruk för kalkframställning.

Bevarande av områdets värden

För att områdets värden ska bevaras behöver tallskogen i områdets centrala delar hållas relativt öppen och luckig med stort ljusinsläpp. Dels för att bevara markfloran, men också för att möjliggöra föryngring av tall. Det bör finnas en kontinuitet även av gran i området, men granens utbredning bör ändå begränsas för att på lång sikt inte utgöra ett hot mot tallföryngringen. I linje med hur området långt tidigare har skötts skulle ett extensivt skogsbete vara att föredra. Om detta inte är möjligt bör alternativa betesliknande åtgärder utföras. Ett visst mått av markstörning i området gynnar inte bara tallföryngringen utan också vissa av marksvamparna, exempelvis bitter taggsvamp. Utglesning av gran och skapande av luckor bör ske i långsam takt för att undvika röjgödslingseffekter med stort gräsuppslag som följd, vilket i så fall också kan hindra tallföryngringen.

Delar av området klassas som kalktallskog eller kalkbarrskog och omfattas därför av åtgärdsprogram för kalktallskogar (Rapport 5967). Marksvampfloran i området är mycket rik och bland annat finns arten bitter taggsvamp (*Sárcodon fénnicus*) vilken omfattas av åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar (Rapport 5609). För denna arts bevarande har Sverige ett särskilt ansvar och Södermanlands län är utpekad som en betydelsefull region för arten. I reservatet finns också fältgentiana som även den omfattas av ett åtgärdsprogram (Rapport 6681). Reservatet berörs av *Riksintresse naturvård* Hålvetten - Näsnaren, NRO 04 – 014. Området ingår i ”Sjöarna Näsnaren och Hålvetten med omgivningar” i länets naturvårdsprogram från år 1991. I den gemensamma strategin för skydd av skogar, Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen 2006 ingår området i värdestrakten Kolmårdens skogar. I Skogsvårdsstyrelsens databas över nyckelbiotoper finns tre objekt registrerade med en sammanlagd areal av 12,3 hektar.

Naturresevatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Ärendets handläggning

Dokumentation

I och med förekomsten av kalk i marken har områdets unika flora varit känd länge. Under år 1996 och framåt har Skogsvårdsstyrelsen inventerat och registrerat flera nyckelbiotoper inom området, främst en större nyckelbiotop *kalkbarrskog* i anslutning till själva berget. Projekt Sörmlands flora har inventerat och dokumenterat kärlväxtfloran i området med dess omgivningar. Exkursioner och ideella inventeringar har senare fyllt på artlistan med många sällsynta svampar.

Reservatsbildningen

I samband med introduktionen av det så kallade Sveaskogspaketet under första delen av år 2010 tog Länsstyrelsen kontakt med Jönåkers häradsallmänning. Tanken var att diskutera markersättningsfrågor för fyra planerade reservatsobjekt på allmänningens innehav. Dialogen ledde till att ersättningsfrågan kunde lösas för två av objekten, Västra Kulltorp

och Djupviksberget. Värdering av det intrång som reservatets inskränkningar i brukandet av skogen medför, genomfördes under våren 2013 och en överenskommelse om intrångsersättning undertecknades av båda parter i december samma år. Vid samma tid genomförde lantmäteriet på uppdrag av Länsstyrelsen markering och inmätning av områdets yttergränser i samverkan med markägaren.

Remiss

Förslaget till beslut sändes den 22 juli 2016 på remiss till sakägare och andra berörda. Yttranden har inkommit till Länsstyrelsen från Katrineholms kommun, Södermanlands Orienteringsförbund, Naturskyddsföreningen Katrineholm, Trafikverket och Sörmlandsentomologerna där ingen har något att invända mot det framlagda förslaget till beslut och skötselplan.

SGU kom i sitt yttrande med förslaget att i föreskrifterna tillfoga att länsstyrelsen kan lämna tillstånd för provtagning av berggrunden i vetenskapligt syfte då området är av geologiskt intresse. Länsstyrelsen bemöter detta med följande text under A-föreskrifterna: "Länsstyrelsen kan efter ansökan ge tillstånd för undantag från föreskrift A5 samt A8 för provtagning av berggrunden i vetenskapligt syfte om det inte innebär annat än ringa påverkan på marken."

Från Botaniska sällskapet i Stockholm har inkommit ett yttrande med flera mindre påpekanden och synpunkter. Dessa har delvis inbakats i beslut och skötselplan. Bland annat har artlistan i skötselplanen reviderats.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, exploateringar, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av naturreservatet är förenligt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hur man överklagar

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till Länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING.

BESLUT

7 (8)

Datum

Diarienummer

2016-10-19

511-1366-2013

Skrivelsen ska ha inkommit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att sända det överklagade beslutet vidare till Miljö- och energidepartementet för prövning, såvida Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet.

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Liselott Hagberg. I den slutliga handläggningen har enhetschef Anne-Li Fiskesjö, funktionschef Bo Westman, jurist Charlotte Scholz samt naturvårdshandläggare Karin Wikström deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Liselott Hagberg
Landshövding

Karin Wikström
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Karta från Lantmäteriet
4. Fastighetsförteckning

BESLUT

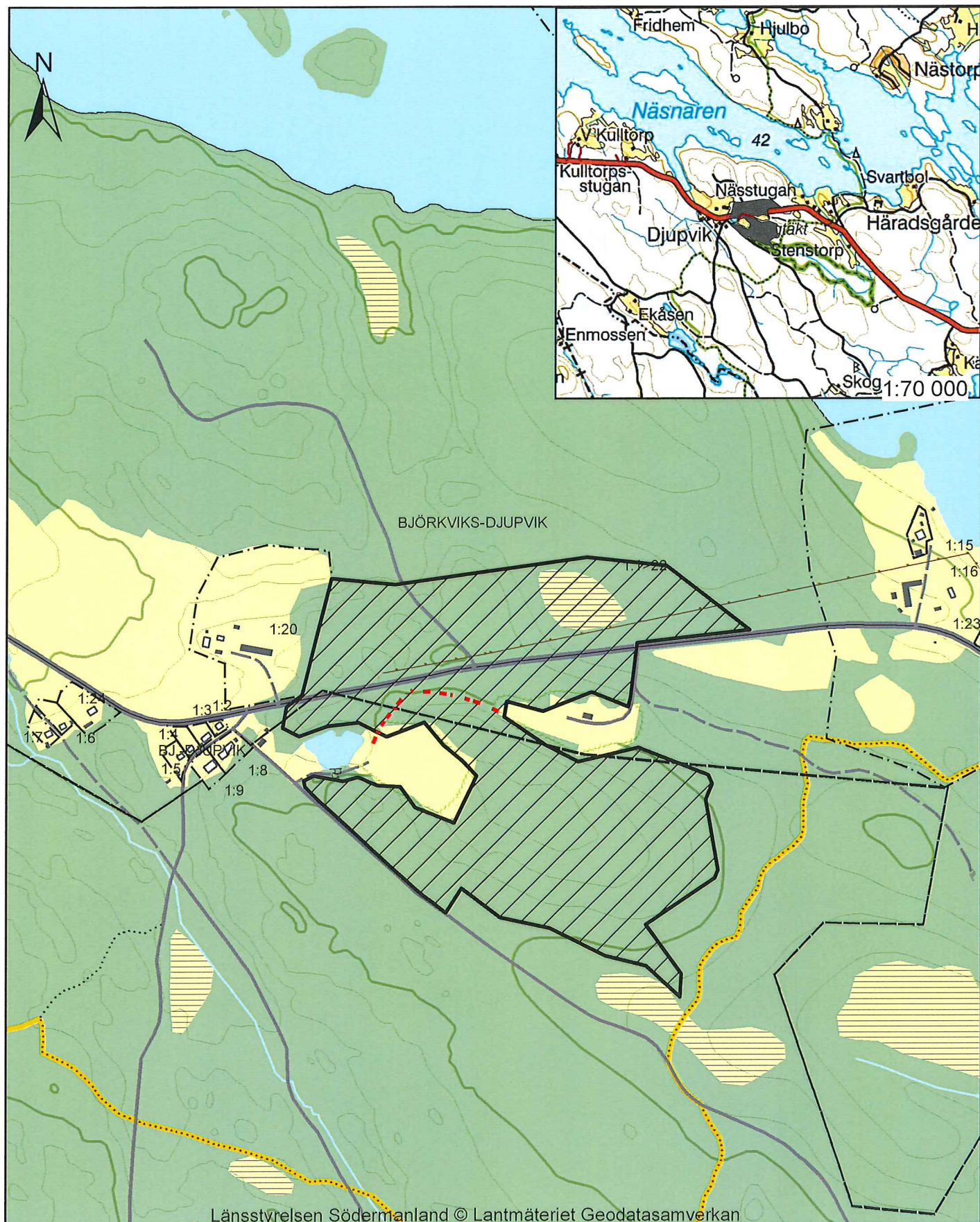
8 (8)

Datum

Diarienummer

2016-10-19

511-1366-2013

----- Väg enligt undantag, A8

 Naturreservat

0 125 250 Meter

1:8 000

Skötselplan för Djupviksbergets naturreservat

Foto: Per Folkesson

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Översikt

I Djupviksbergets naturreservat är det framför allt den artrika kärlväxt- och svampfloran som är av stort bevarandevärde. Många ovanliga arter finns i området. Dessa värden är till stor del knutna till den kalkrika berggrunden. Stora delar av området klassas som kalkbarrskog, vilket är en ovanlig naturtyp som bland annat hyser många ovanliga arter av marksvampar. Hela reservatet är 25,4 ha.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden

Uppskattade arealer av naturtyper*:

- Skogsmark	Ca 24,8 ha, varav 23,8 ha produktiv
Tallskog	Ca 10,9 ha
Lövblandad barrskog	Ca 3,8 ha
Barrblandskog	Ca 3,3 ha
Granskog	Ca 2,7 ha
Triviallövskog	Ca 1,0 ha
Barrsumpskog	Ca 0,8 ha
Triviallövskog med ädellövinslag	Ca 0,2 ha
Ungskog inklusive hyggen	Ca 1,1 ha
Övriga skogsimpediment	Ca 1,0 ha
- Övrig öppen mark	Ca 0,3 ha
- Exploaterad mark	Ca 0,3 ha
TOTALT	25,4 ha

ÅGP-naturmiljöer

- Kalkbarrskog

ÅGP-arter

- Bitter taggsvamp (*Sárcodon fénnicus*)
- Fältgentiana (*Gentianella campestris*)

Prioriterade bevarandevärden

- Naturtyper	- Kalkbarrskog med dominans av tall
- Strukturer (landskapselement)	- Kalkberggrund, lågor, lodytor och sprickbildningar,
- Växt- och djursamhällen	- Marksvampar, kärlväxter
- Arter	- Bitter taggsvamp, ryl, fältgentiana, purpurknipprot
- Friluftsliv	- Närhet till Sörmlandsleden, ovanliga arter, kulturlämningar

* Arealer enligt KNAS (Kontinuerlig naturtypskartering av skyddad natur)

Naturgeografiska förhållanden

Djupviksbergets naturreservat ligger på ett mindre berg vars högsta punkt ligger 96 m ö h, vilket är en av de högsta punkterna i denna del av länet. Berggrunden består av kalksten vilket påverkar områdets vegetation i stor utsträckning. Två kalkbrott finns precis utanför naturreservatet, men ingen brytning pågår längre (pågick från 1930 till 1990-talet). I en del av området finns tydliga sprickbildningar och små branter. Uppe på höjden är marken torr-frisk och jordlagret är tunt och på flera ställen går berget i dagen. I sluttningarna är marken frisk, skogen är mer sluten och inslaget av gran är större. Detta ger upphov till en något högre luftfuktighet som bland annat gynnar marksvamparna.

Historisk och nuvarande markanvändning

Området har varit skog under en lång period. På exempelvis häradskartan är området utmärkt som skog, men med stor sannolikhet har också skogsbete förekommit och skogen var då troligtvis betydligt glesare än den är idag. Det finns en fornlämning av en gammal kalkugn, vilket indikerar att man tidigt tagit vara på kalkstenen i berggrunden. Under 1930-talet startade Jönåkers häradsallmänning ett kalkbruk för att industriellt ta fram kalk ur berget. Kalkfyndigheten hade då upptäckts i samband med att en ny väg drogs förbi Djupvik. När produktionen var som störst var två kalkugnar igång och 87 personer var anställda. Kalkframställningen avslutades under 1950-talet och i början av 1990-talet lades kalkbrytningen ned. De två kalkbrotten ligger utanför naturreservatsgränsen, men präglar intrycket av området starkt. I skogen finns spår av skogsbruk i form av gamla stubbar. De är dock ganska få och uttaget har troligen varit litet. Kolning har också pågått i området. I den södra delen av reservatet kan man se en kolbotten och resterna av en kolarkoja.

Biologiska bevarandevärden

Området är mycket artrikt vilket i hög grad beror på den kalkrika berggrunden. Kalkrik berggrund i kombination med en lång kontinuitet av barrskog ger särskilda förhållanden som framför allt gynnar en mycket speciell marksvampflora i området. Några av dessa arter som till exempel brandtaggvamp och kopparspindling är direkt knutna till kalkbarrskog. Stora delar av reservatet klassas just som kalkbarrskog och några delar, mer specifikt, som kalktallskog.

I vissa delar av reservatet dominerar tall helt bland trädslagen. I andra delar finns ett betydande inslag av, eller dominans av gran, där de flesta granar är betydligt yngre än tallarna. Det stora inslaget av tall tyder på att det förekommit någon form av störning, med största sannolikhet skogsbete, som möjliggjort förnygring av tall. När skogsbetet avtagit har inväxten av gran ökat. Det finns dock flera äldre granar i området samt några svamparter som tyder på att det även har funnits kontinuitet av gran i området.

I den södra delen av området är skogen särskilt högre och det finns arter som till exempel gammelgranslav som indikerar en lång skoglig kontinuitet.

Artlistan för området är lång och antalet arter av marksvampar är imponerande. Arterna visar tydligt att området ligger på en kalkstensberggrund och att det finns en lång skoglig kontinuitet. I kalkbrotten, som ligger utanför reservatsgränsen, finns även där flera mycket

ovanliga arter. Exempel på detta är skålsvamparna gelétratting (*Tremiscus helvelloides*) och trumpetsskinn (*Cotylidia undulata*) vars förekomster i området är unika eller näst intill unika för länet.

Tabell 1. Rödlistade arter, signalarter, ÅGP-arter (åtgärdsprogram för hotade arter), Natura 2000 arter samt fridlysta arter som registrerats i objektet. Notera att tabellen bygger på inventeringarna som finns i källförteckningen, samt Länsstyrelsens egna inventeringar i samband med reservatsbildningen. Rödlistekategori följer Gärdenfors, U. (ed.) 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU. NT = nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad, CR = Akut hotad, S = signalart enligt Skogsstyrelsen, fridlysta arter, äng- och betesmarksarter. N2000 = art som listats i EU:s Art- och habitatdirektiv, bilaga 2 eller i Fågeldirektivets bilaga 1. ÅGP = art som ingår i något av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter.

Svenskt namn	Latinskt namn	Rödlistad/ S/ÅGP /fridlyst/ÄoB/ M
Kärlväxter		
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	S/Fridlyst
Fältgentiana	<i>Gentianella campestris</i>	EN /S/ÅGP
Grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	S
Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i> ssp. <i>maculata</i>	S/Fridlyst
Kal tallört	<i>Monotropa hypopitys</i> ssp. <i>hypophegea</i>	S
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	NT/ S/Fridlyst
Korallrot	<i>Corallorrhiza trifida</i>	S/Fridlyst
Kärrbräken	<i>Thelypteris palustris</i>	S
Missne	<i>Calla palustris</i>	S
Månlåsbräken	<i>Botrychium lunaria</i>	NT/S
Nästrot	<i>Neottia nidus-avis</i>	S/Fridlyst
Ormbär	<i>Paris quadrifolia</i>	S
Purpurknipprot	<i>Epipactis atrorubens</i>	Fridlyst
Rankstarr	<i>Carex elongata</i>	S
Repestarr	<i>Carex loliacea</i>	S
Ryl	<i>Chimaphila umbellata</i>	EN/S
Skogsklocka	<i>Campanula cervicaria</i>	NT
Skärmstarr	<i>Carex remota</i>	S
Slätterfibbla	<i>Hypochaeris maculata</i>	VU
Spindelblomster	<i>Neottia cordata</i>	S/Fridlyst
Svart trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	S
Sårläka	<i>Sanicula europaea</i>	S
Tibast	<i>Daphne mezereum</i>	S
Tvåblad	<i>Neottia ovata</i>	S/Fridlyst
Underviol	<i>Viola mirabilis</i>	S
Vippärt	<i>Lathyrus niger</i>	S
Vårärt	<i>Lathyrus vernus</i>	S
Ögonpyrola	<i>Moneses uniflora</i>	S
Mossor		
Grov baronmossa	<i>Anomodon viticulosus</i>	S
Kruskalkmossa	<i>Tortella tortuosa</i>	S
Platt fjädermossa	<i>Neckera complanata</i>	S
Stenporella	<i>Porella cordaeana</i>	S
Stubbspretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>	S
Lavar		
Dvärgtufs	<i>Scytinium teretiusculum</i>	S
Svampar		
Anisspindling	<i>Cortinarius odorifer</i>	S

2016-10-19

511-1366-2013

Barrfunspindling	<i>Cortinarius pilatii</i>	S
Barrskogsfagerspindling	<i>Cortinarius piceae</i>	S
Bitter taggsvamp	<i>Sarcodon fennicus</i>	VU/S /ÅGP
Blodticka	<i>Meruliopsis taxicola</i>	S
Blomkålssvamp	<i>Sparassis crispa</i>	S
Brandtaggsvamp	<i>Hydnellum auratile</i>	VU /S
Diskvaxskivling	<i>Hygrophorus discoideus</i>	S
Dofttaggsvamp	<i>Hydnellum suaveolens</i>	NT/S
Fjällig taggsvamp	<i>Sarcodon imbricatus</i>	S
Flattoppad klubbsvamp	<i>Clavariadelphus truncatus</i>	NT/S
Fransig jordstjärna	<i>Geastrum fimbriatum</i>	S
Grangråticka	<i>Boletopsis leucomelaena</i>	VU/S
Grantaggsvamp	<i>Bankera violascens</i>	NT/S
Gul fingersvamp	<i>Ramaria flava s.lat.</i>	S
Guldkremla	<i>Russula aurea</i>	S
Gultoppig fingersvamp	<i>Ramaria testaceoflava</i>	NT/S
Kopparspindling	<i>Cortinarius cupreorufus</i>	VU/S
Kryddspindling	<i>Cortinarius percomis</i>	S
Luddticka	<i>Onnia tomentosa</i>	S
Mandelrisk	<i>Lactarius volemus</i>	S
Motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	NT/S
Olivspindling	<i>Cortinarius venetus</i>	S
Orange taggsvamp	<i>Hydnellum aurantiacum</i>	NT/S
Piggfjällskivling	<i>Echinoderma jacobi</i>	EN
Rostspindling	<i>Cortinarius russus</i>	VU/S
Rödgul trumpetssvamp	<i>Craterellus lutescens</i>	S
Skarp dropptaggsvamp	<i>Hydnellum peckii</i>	S
Spetsvaxskivling	<i>Hygrocybe acutoconica</i>	S
Svart taggsvamp	<i>Phellodon niger</i>	NT/S
Svartvit taggsvamp	<i>Phellodon connatus</i>	NT
Svavelrisk	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	S
Toppvaxskivling	<i>Hygrocybe conica</i>	S
Zontaggsvamp	<i>Hydnellum conrescens</i>	S

Geovetenskapliga/hydrologiska värden

En av förutsättningarna för områdets artrikedom är berggrunden som på lokalen består av kalksten. I området kring sjöarna Hålvetten och Näsnaren består berggrunden till största del av gnejs, men på några ställen, som vid Djupvik, förekommer kalksten. Kalkbrytningen i anslutning till reservatet är avslutad och ingen mark inom reservatet kommer att exploateras för kalkbrytning.

Kulturhistoriska värden

I reservatet finns lämningar av en kalkugn (RAÄ nr Björkvik 307:1). Det finns också en kolbotten med tillhörande lämningar av en kolarkoja.

Värden för friluftsliv

I Djupviksbergets naturreservat kan man se flera ovanliga arter som gynnas av en kalkrik berggrund. Eftersom området är lättåtkomligt från väg samt från Sörmlandsleden är det av intresse för allmänhet med botaniska och mykologiska intressen.

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL

Övergripande mål

Målet är att bevara den artrika kärlväxt- och svampfloran i området samt kalkbarrskogen och dess strukturer. Eftersom flera av arterna är knutna till tall är det viktigt att kontinuitet av tall säkras genom förnygring.

Naturreseptatet är indelat i skötselområden som utgår från de bevarandemål och de skötselåtgärder som ska utföras för respektive område.

För karta över skötselområden och friluftsliv, se bilaga 2.1.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Generella riktlinjer och åtgärder

Åtgärder för arter och naturtyper som omfattas av åtgärdsprogram, fastställda av Naturvårdsverket, ska utföras i enlighet med programmet då det berör området, i den utsträckning det är förenligt med reservatsbeslutet. Området berörs av följande tre åtgärdsprogram: Åtgärdsprogram för kalktallskogar 2009-2013, Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar 2006-2010 samt Åtgärdsprogram för fältgentianor i naturliga fodermarker 2015-2019.

Prioriteringar:

- I första hand prioriteras åtgärder som gynnar värden knutna till kalktall- och kalkbarrskogar. Att föredra är extensivt bete eller betesliknande åtgärder så som till exempel röjning av inväxande gran. I komplettering till detta, prioriteras småskaliga åtgärder som plockhuggning av gran, punktvisa bränningar och andra strukturskapande åtgärder.
- I andra hand prioriteras åtgärder som gynnar allmänna skogliga värden som till exempel skapande av död ved, frihuggning av lövträd och skapande av solbelyst tallved.

Vid skötselåtgärder ska forn- och kulturlämningar särskilt beaktas. Röjning, gallring och avverkning kräver inte tillstånd enligt lagen om Kulturminnen, under förutsättning att den sker på ett sådant sätt att lämningarna inte skadas eller förändras. Det innebär till exempel att:

- Eventuell körning med skogsmaskin ska ske på tjälad mark eller under sådana väderförhållanden så att markskador inte uppstår.
- Enskilda lämningar får inte köras över eller belamras med ris.
- Träd skall fällas ut från lämningen för att undvika släpskador.
- Forn- och kulturlämningar ska grovrensas på kvistar och annat skogsavfall.

Skötselområde 1: Kalktallskog (ca 11 ha)

Beskrivning

Uppe på Djupviksberget finns ett område med kalktallskog. Det finns inslag av gran och lövträd, men trädskiktet domineras av tall. På marken finns en utbredd grässvål och i luckorna finns ett stort inslag av örter som till exempel jungfrulin och kungsmynta.

Jordtäcket är relativt tunt och på vissa ställen går berget i dagen. Där finns arter som till exempel kruskalkmossa och kattfot. Buskskiktet i området är bitvis ganska tätt och domineras av en, men det finns också andra arter som till exempel ros och tibast.

Bevarandemål

Målet för den här delen av reservatet är en kalktallskog. Inslaget av andra trädslag än tall ska vara litet. Trädskiktet ska vara relativt glest och fält- och bottenskikt ska till stora delar vara solbelysta. Arter knutna till kalktallskog ska finnas i området.

Skötselåtgärder

För att området ska fortsätta domineras av tall behövs åtgärder som förhindrar inväxning av gran. Ett extensivt bete vore att föredra då flera arter i området också skulle gynnas av den markstörning som detta innebär. Andra åtgärder för att ersätta eller komplettera bete är röjning av inväxande yngre gran samt olika strukturskapande åtgärder.

Skötselområde 2: Kalkbarrskog (ca 10 ha)

Beskrivning

Det här skötselområdet består av flera olika delar med lite olika karaktär. De största delarna består av barrblandskog med höga, raka tallar men med ett ganska stort inslag av gran.

I slutningen i den sydvästra delen av skötselområdet finns det största antalet arter av marksvampar och kärlväxter. Dessa värden bör särskilt beaktas vid val av skötselåtgärder.

På den norra sidan av väg 538 är marken fuktigare och det finns ett område där alar dominerar trädskiktet på fuktig mark. Här finns också inslag av ask. På den norra sidan av vägen finns också ett litet område som är öppet med en kalkpåverkad hällmarksflora. Här bör försiktighet iakttas vid skötselåtgärder i andra delar av reservatet, vad gäller störning på markfloran.

Bevarandemål

Målet för de här delarna av reservatet är skog där tall utgör den största andelen av trädslagen. Gran ska finnas, men i begränsad mängd. Lövträd, exempelvis sälg, asp och ask ska också finnas, framför allt i de delar som ligger i den nordliga delen av skötselområde 2. Särskilt i de sydliga delarna av skötselområdet ska det finnas en artrik kärlväxt- och svampflora knuten till gamla kalkbarrskogar.

Skötselåtgärder

Även i stora delar av det här skötselområdet är ett extensivt bete att föredra som skötsel, särskilt i den sydvästra delen. I vissa delar finns dock branter och sprickor som kan försvåra djurhållning. Andra åtgärder som kan bidra till att bevara den biologiska mångfalden i området är plockhuggning, friställning av lövträd, fläckvis bränning och andra strukturskapande åtgärder. Tall ska gynnas i hela området och föryngring av arten underlättas. I branten som vetter mot norr mellan de båda kalkbrotten bör frihuggning och föryngring av sälg beaktas.

Kolbotten, kolarkojan och kalkugnen som finns här ska frihuggas.

Skötselområde 3: Näringsrik granskog (ca 3 ha)*Beskrivning*

Området ligger i den nordvästra delen av reservatet och består av en högre äldre granskog. I bottenskiktet växer ett täcke av mossor, däribland kranshakmossa. I fältskiktet finns exempelvis blåsippa, ekorrbär och skogsstjärna. Det finns också ett antal ovanliga svamparter i området.

Bevarandemål

Målet för området är en gammal, högre granskog, på sikt med strukturer av stående och liggande död ved samt luckor i trädsiktet. Det ska finnas arter typiska för en kalkpåverkad granskog med lång skoglig kontinuitet. Även i detta område ska marksvampfloran vara artrik.

Skötselåtgärder

Området lämnas till fri utveckling då intern dynamik med tiden kommer att skapa önskvärda strukturer. Om behov uppstår kan frihuggning av enstaka träd eller andra objekt eller andra mindre åtgärder utföras även i detta skötselområde.

Friluftsliv*Beskrivning*

Det ska finnas parkeringsplatser i anslutning till reservatet och där ska också finnas en informationstavla med information om arter och naturmiljöer i Djupviksbergets naturreservat. En informationstavla ska också finnas i det sydöstra hörnet av reservatet, där Sörmlandsleden passerar just utanför reservatsgränsen. Det ska finnas gränsmarkeringar runt hela reservatet. De kulturlämningar som finns i området, kolbotten och kalkugn, ska vara uppmärkta med informationsskyltar.

Bevarandemål

Gränsmarkeringen för området ska vara i gott skick, liksom informationstavlor och parkeringsplatser.

Skötselåtgärder

Naturreservatets gränser är uppmärkta, men bör vid behov målas igen. Informationsskylt ska sättas upp vid parkeringsplats (se skötselplanekarta bil. 2.1). Informationsskyltar ska också sättas upp vid kulturlämningarna. Både parkeringsplats och informationsskyltar ska underhållas.

Jakt

Jakten regleras inte i reservatsbeslutet.

UPPFÖLJNING

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av skötselplanen.

Uppföljning av bevarandemål

Ett tredje dokument ska tas fram i samband med uppföljningen av naturreservatet. Dokumentet är en uppföljningsplan med målindikatorer för de olika bevarandemålen. Uppföljningen av bevarandemål sker i enlighet med instruktioner från Naturvårdsverket.

Kostnader och finansiering

Skötselåtgärder bekostas av förvaltaren. Uppföljningen bekostas av Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddad natur.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Plats	Prioritet
Åtgärder för att gynna värden knutna till kalktall- och kalkbarrskogar	Inom 5 år, sedan fortlöpande	Skötselområde 1 och 2	1
Extensivt bete	Inom 5 år, sedan fortlöpande	Skötselområde 1 och 2	1
Övriga strukturskapande åtgärder	Inom 5 år, sedan fortlöpande	Skötselområde 1 och 2	2
Gränsmarkeringar	Åtgärdat, ommålning och gränsröjning görs vid behov	Reservatets gränser	2
Informationsskylt vid P-plats	Inom 5 år	Se skötselkarta, bilaga 2.1	1
Informationsskyltar vid kulturlämningar	Inom 5 år	Se skötselkarta, bilaga 2.1	2
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	Hela reservatet	1
Uppföljning av bevarandemål	Vart 6/12/24:e år	Hela reservatet	1

Källförteckning

- Gärdenfors, U. (ed.) 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Lantmäteriet. *Ekonomiska kartan över Sverige*. Kartlagd år 1950.
- Lantmäteriet. *Häradskarta*. Kartlagd åren 1898-99.
- Lantmäteriet, 2013. *Fastighetsutredning Kalkbergets naturreservat*.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1991. Sörmlands natur, Naturvårdsplan. Objekt nr. 83-86 (klass I).
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2014. Fjälltaggsvampar och violgubbe – inventering av fjälltaggsvampar (*Sarcodon* spp.) och violgubbe (*Gomphus clavatus*) i Södermanlands län 2006-2008. Rapport nr: 2014:10 ISSN:1400-0792. Länsstyrelsen i Södermanlands län.
- Naturvårdsverket. 2009. Åtgärdsprogram för kalktallskogar 2009-2013. Rapport 5967.
- Naturvårdsverket. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar 2006-2010. Rapport 5609.
- Naturvårdsverket. 2015. Åtgärdsprogram för fältgentianor i naturliga fodermarker 2015-2019. Rapport 6681.
- Nitare, J. 2000. Signalartsfloran. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsen förlag.
- Rydberg, H. och Wanntorp, H-E. 2001. Sörmlands flora. Botaniska sällskapet i Stockholm.
- Skogsstyrelsen. 1996. Nyckelbiotopsinventeringen.
- Skogsstyrelsen. 2008. Nyckelbiotopsinventeringen.
- Sveriges Geologiska undersökning. 1986. Jordartskartan. Digital utgåva.
- Sveriges Geologiska undersökning. 1985. Berggrundskartan.

Bilagor

2.1. Skötsel- och friluftslivskarta

